
147

Besluit van 3 maart 2005, houdende wijziging van het Besluit biotechnologie bij dieren (Handelingen met betrekking tot dieren waar geen vergunning voor verleend wordt)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 17 december 2004, nr. TRCJZ/2004/6456, Directie Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 68, tweede lid, onder b, van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren;

De Raad van State gehoord (advies van 17 januari 2005, nr. W11.04.0615/V);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 21 februari 2005, nr. TRCJZ/2005/288, Directie Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit biotechnologie bij dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3, derde lid, wordt «tweemaal» vervangen door: eenmaal.

B

Na artikel 11 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK 2A HANDELINGEN MET BETREKKING TOT DIEREN WAAR GEEN VERGUNNING VOOR VERLEEND WORDT

Artikel 11a

Geen vergunning, als bedoeld in artikel 66, eerste lid, van de wet, wordt verleend voor handelingen met betrekking tot dieren of dierlijke embryo's, indien die handelingen of toepassingen daarvan niet zijn gericht op doeleinden van algemeen maatschappelijk belang.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Staatscourant van 12 april 2005, nr. 70.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 3 maart 2005

Beatrix

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman

Uitgegeven de *vierentwintigste* maart 2005

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

NOTA VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Het Besluit biotechnologie bij dieren regelt de samenstelling en de werkwijze van de Commissie biotechnologie bij dieren en de voorbereiding van vergunningbesluiten voor de productie van genetisch gemodificeerde dieren.

Tijdens het Algemeen Overleg over biotechnologie bij dieren op 17 juni 2004 heeft het Tweede Kamerlid Ormel van het CDA verzocht de productie van genetische gemodificeerde dieren voor sport en vermaak vanuit moreel oogpunt te verbieden (Kamerstukken 2003/04, 27 428, nr. 51). Dit verzoek wordt breed ondersteund in de Tweede Kamer. Met dit besluit is aan deze wens gehoor gegeven.

2. Hoofdpijnen van dit besluit

Op basis van artikel 68, tweede lid, van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (hierna: GWWD), kan bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat voor bepaalde biotechnologische handelingen met betrekking tot dieren geen vergunning wordt verleend. Dat kan volgens artikel 68, tweede lid, onder b, van de GWWD, onder andere indien tegen die handelingen ethische bezwaren bestaan. Onderhavig besluit is op deze bepaling gebaseerd.

Uitgangspunt van de GWWD is de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier. Deze eigen waarde van het dier is niet automatisch ondergeschikt aan de belangen van de mens. Het besluit regelt daarom dat geen vergunning wordt verleend voor handelingen met betrekking tot dieren of dierlijke embryo's die niet gericht zijn op doeleinden van algemeen maatschappelijk belang. Door dit voorschrift worden in ieder geval voor biotechnologische handelingen ter bevordering van sportieve prestaties van dieren (bijvoorbeeld voor de paardensport) geen vergunningen verleend. Verder worden door dit voorschrift geen vergunningen verleend voor het produceren van dieren die geen direct belang hebben anders dan het vermaken van de mens. Hiermee wordt mede uitdrukking gegeven aan de gevoelens die blijken het Algemeen Overleg van 17 juni 2004 in de Tweede Kamer heersen.

Het blijft derhalve mogelijk om een vergunning te verlenen voor handelingen die gericht zijn op bijvoorbeeld volksgezondheid en diergezondheid, productiedoeleinden, voedselkwaliteit, duurzame landbouw en milieu.

Bij volksgezondheid en diergezondheid kan worden gedacht aan (fundamenteel) wetenschappelijk onderzoek naar fysiologische processen en het ontstaan en het verloop van humane en dierziektes. Een ander voorbeeld is dieren met een verhoogde groeisnelheid of dieren die stoffen kunnen produceren in hun melk voor medische toepassingen. Bij diergezondheid kan daarnaast worden gedacht aan onderzoek naar en de fok van dieren met een hogere resistentie tegen bepaalde (besmettelijke) ziektes.

Voorbeelden van productiedoeleinden zijn dieren met een verhoogde groeisnelheid of dieren die stoffen kunnen produceren in hun melk voor industriële toepassingen.

Met duurzame landbouw wordt bedoeld op maatschappelijk gewaardeerde landbouw, waarbij naast aandacht voor economische belangen ook evenredige aandacht is voor de belangen van het milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid. Inzet van genetisch gemodificeerde insecten die kunnen bijdragen aan de vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen of dieren met een lagere mineralenuitstoot zijn voorbeelden.

Ten overvloede wordt erop gewezen dat een aanvraag voor één van de hiervoor vermelde handelingen moet worden getoetst aan de gronden die in artikel 66, derde lid, van de GWWD zijn vermeld. Dat wil zeggen dat een aanvraag alleen kan worden ingewilligd als de handelingen geen onaanvaardbare gevolgen hebben voor de gezondheid of het welzijn van dieren en tegen de handelingen evenmin ethische bezwaren bestaan.

Ten overvloede wordt hier voorts vermeld dat voor alle handelingen met genetisch gemodificeerde organismen (dus ook dieren) tevens een vergunning krachtens het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieugevaarlijke stoffen is vereist.

Ter uitvoering van artikel 11 van het Besluit biotechnologie bij dieren heeft de Commissie biotechnologie bij dieren (hierna: CBD) in april 2001 een zelfevaluatie uitgebracht die bij brief van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van 5 juli 2001 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer is aangeboden. Een conclusie uit de evaluatie is dat de commissie-leden in hoge mate op elkaar ingespeeld zijn, waardoor de CBD aanvragen binnen de gestelde termijn recht kan doen. Keerzijde hiervan is dat er een automatisme in de discussie dreigt te ontstaan, in die zin dat bij vergelijkbare zaken dezelfde argumenten worden aangevoerd. Hierdoor kan de motivatie van de leden worden ondermijnd en daarmee de dynamiek van de CBD worden beperkt. In bedoelde brief is daarom overeenkomstig het voorstel van de CBD aangekondigd dat het aantal zittingstermijnen zal worden beperkt om de doorstroming in de commissie te bevorderen. Onderhavig besluit wijzigt artikel 3, derde lid, van het Besluit biotechnologie bij dieren in dier voege. Het maximale aantal zittingstermijnen van de leden van de CBD wordt teruggebracht van drie naar twee.

3. Verhouding tot Europese regelgeving

Het verbod op biotechnologische handelingen die niet van algemeen maatschappelijk belang zijn, richt zich op de productie van genetisch gemodificeerde dieren en niet op de verhandeling ervan. Een verbod op de verhandeling van genetisch gemodificeerde dieren voor sport en vermaak wegens ethische aspecten is namelijk in strijd met artikel 95 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, waarin de interne markt van Europa is beschreven. Dit artikel biedt een lidstaat alleen ruimte om bepaalde producten te weren van hun nationale markten indien sprake is van nieuwe wetenschappelijke gegevens, of risico's op negatieve effecten voor mens of milieu die specifiek in die lidstaat optreden. Ethische aspecten zijn geen reden tot uitzondering van de interne markt. Genetisch gemodificeerde organismen worden pas toegelaten tot de interne markt als een toelating is verleend onder richtlijn nr. 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad (PbEG L 106). Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd in het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieugevaarlijke stoffen.

De richtlijn beschrijft een procedure van beoordeling van risico's voor mens en milieu van markttoelating van genetisch gemodificeerde organismen. Indien een gekwalificeerde meerderheid van lidstaten in kan stemmen met de voorgestelde markttoelating, wordt deze verleend. Hoewel ingevolge considerans 9 van de richtlijn lidstaten ethische aspecten in overweging mogen nemen wanneer genetisch gemodificeerde organismen in de handel worden gebracht, is er juridisch geen ruimte voor een afwijzing van een markttoelating op grond van ethische overwegingen. Een verbod op verhandeling van genetisch gemodificeerde dieren op grond van ethische bezwaren zou dus in strijd zijn met de richtlijn en een handelsbelemmering vormen, hetgeen verboden is op

basis van artikel 28 en artikel 95 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

4. Procedure

Dit besluit is op grond van artikel 110, eerste lid, van de GWWD door middel van een zogenoemde voorhangprocedure aan de beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd. Dit besluit treedt in werking met ingang van een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat koninklijk besluit wordt niet genomen voordat 30 dagen zijn verstreken nadat het onderhavige besluit is voorgelegd aan de Staten-Generaal, en evenmin indien binnen die termijn door of namens één der Kamers of door ten minste een vijfde deel van het grondwettelijk aantal leden van één der Kamers de wens te kennen wordt gegeven dat de inwerkingtreding van dit besluit bij wet wordt geregeld.

5. Administratieve lasten

Dit besluit heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Er is nog nooit een vergunningsaanvraag ingediend voor biotechnologische handelingen met betrekking tot dieren die zijn gericht op sport of vermaak. De verwachting is dat dit ook in de nabije toekomst niet zal gebeuren. Deze verwachting is gebaseerd op een recent uitgevoerde trendanalyse. Door onderhavig besluit weten bedrijven van tevoren waar ze aan toe zijn: een vergunning voor biotechnologische handelingen bij dieren gericht op sport of vermaak zal niet worden toegekend. Bedrijven kunnen zich de moeite van een aanvraag derhalve besparen.

Overigens wijzigt de vergunningprocedure niet. Indien al een vergunningaanvraag voor biotechnologische handelingen met betrekking tot dieren die zijn gericht op sport of vermaak zal worden ingediend, moet dezelfde procedure worden doorlopen als voor vergunningaanvragen die betrekking hebben op andere biotechnologische handelingen met dieren. Het aanvraagformulier wordt niet gewijzigd naar aanleiding van dit besluit. Er behoeven dus niet meer of andere gegevens te worden overgelegd bij een vergunningaanvraag voor biotechnologische handelingen. Gelet hierop zullen de administratieve lasten voor het bedrijfsleven niet toenemen.

Het conceptbesluit is naar het Adviescollege toetsing administratieve lasten (Actal) opgestuurd.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman